

י"ז אלול, תשע"ג, 23.8.2013

גיליון מס' 373

פרשת כי תבא

ביכורים – המצוה לשמוח ולשמח

מאת הרב ירון בן דוד, קיבוץ בארות יצחק

פרשת מקרא הביכורים ("ארמי אובד אבי") קשורה לשלושת הרגלים: חג השבועות, כידוע, נקרא גם חג הביכורים, כיון שזהו התאריך שבו מתחילים להביא את הביכורים. ועד מתי מביאים ביכורים וקוראים את מקרא הביכורים? – נאמר במשנה (ביכורים א, ו): "מעצרת ועד החג מביא וקורא". כלומר שבין שבועות לסוכות קוראים את מקרא הביכורים. הפעם הנוספת שבה קוראים את הפרשה הזו, ואף דורשים אותה, היא בליל הסדר כמובן, שכן רוב ההגדה של פסח הוא דרשה של הפסוקים הללו.

מקרא הביכורים אם כן, קשור לשלושת הרגלים שבהם אנו מצווים גם "וְשִׂמְחֶתָּ בְּחַגֶּיךָ".

ואכן, מלבד שמחת הרגל הקשורה למקרא ביכורים, ישנה גם שמחה ספציפית של מצוות הביכורים. בסוף פרשת מקרא הביכורים מופיע הפסוק: "וְשִׂמְחֶתָּ בְּכָל הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן לָךְ ה' אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתֶךָ". לכאורה יש כאן ברכה שבשכר המצוה של הבאת הביכורים נזכה לשמוח בכל הטוב שהקב"ה מעניק לנו. אבל האמת היא שיש כאן לא רק ברכה, אלא גם ציווי: עליך לשמוח בכל הטוב שהקב"ה נותן לך. לדעת להעריך את המתנה שקיבלת. יתרה מזו: יש כאן מצווה לא לשמוח לבד, אלא לשמח בזה גם את מי שאין לו: "אֶתְּהָ וְהָלוּ וְהָגֵר אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ".

בהמשך הפרשה, בקללות, מופיע הפסוק: "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָהּ וּבְטוֹב לֵבָב... וְעַבַדְתָּ אֶת אֱיִבֶיךָ... בְּרָעַב וּבְצָמָא וּבְעֵילָם וּבְחֶסֶר פֶּלֶא". כאשר אדם לא יודע להעריך את המתנות שנותן לו הקב"ה, הקב"ה נאלץ לקחת את המתנות בחזרה.

לצערנו, יש אנשים שיודעים להעריך דבר טוב שיש להם רק אחרי שהוא כבר איננו. הפסוק שאומרים בעת צידוק הדין, ל"ע, הוא הפסוק שאמר איוב לאחר שנודע לו שכל ילדיו מתו (איוב א, כא): "ה' נתן וְה' לקח יְהי שֵׁם ה' מְבָרָךְ". לפעמים את העובדה שה' נתן אנחנו מגלים רק אחרי שה' לקח, ורק אז זוכרים להודות לקב"ה על המתנה הגדולה. אבל אם אנחנו רוצים שהמתנה הזו תישאר אצלנו, עלינו לדעת להעריך אותה בעת הנתינה ולשמוח בה.

המצוה לשמוח במתנות ה' נאמרה דווקא בעת הבאת הביכורים. אין כמו עובד האדמה בארץ ישראל שיכול להרגיש את מתנת ה'. הוא הרי ידע כבר בזמן הזריעה, שעם כל המאמץ שלו אין שום ערובה להצלחתו. אם הקב"ה לא ייתן גשם, לא יהיה יבול. כל היבול שלו בא ישירות מברכת ה'. ומכיוון שכך, הוא יכול להשתמש במתנה הזו כאמצעי להתקרב לקב"ה. בכל פעם שהוא מביט אל שדהו הוא נושא תפילה לקב"ה, ובכך מתקרב אליו יותר.

מי שמקבל תלוש משכורת מהמעביד, הרבה יותר קשה לו להרגיש את הקשר הישיר לריבונו של עולם. דווקא החקלאי, שמאמין בחי העולמים וזורע (כלשונם של התוספות, שבת לא, א ד"ה אמונת), חש את הקב"ה בכל רגע ורגע, ולכן דווקא הוא מצווה לנצל את הקשר הזה לשמחה – לשמוח ולשמח.

הרב ירון בן דוד, משמש כרב של קיבוץ בארות יצחק מזה 13 שנה. נשוי לאלישבע ואב לשמונה ילדים כן ירבו. בוגר ישיבת ההסדר ברכת משה במעלה אדומים. שימש בעבר כסגן הרב הראשי של צ'כיה.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בעזרת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בעזרת הנושא. תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il